

En slant på banken – i stället för en haschbit i fickan

På Ytterö ger dom en morötter, hopp och något att sträva efter.

Det säger Rune, som nu bor i försökslägenhet och klarar sig bra.

Text: Kari Molin | Bild: Lena Katarina Johansson | [Prenumerera](#) | Artikel i [SocialPolitik nr 3 2009](#)

Rune väntar, klädd i fin grön kavaj. Han fimpar raskt cigaretten. Nu ska han ta sig i kragen och sluta röka, säger han.

Det är två och ett halvt år sedan han bodde här på Ytterö. Nu kommer han var fjortonde dag för att få medicin.

Han har varit patient på Ytterö under ganska många år, säger han. Han var inne ett halvår i taget och däremellan ute på långpermissioner.

Under varje permis "hände det något", säger han.

– Jag bodde på härbärgen eller var uteliggare och misskötte mig. Det är mycket missbruk på härbärgena.

Har du varit inlagd på andra ställen innan du kom till Ytterö?

– Jadå, på Långbro, Huddinge. Och på Karsudden, där var det mycket hårdare än här.

Vad för slags brott har du begått?

– Mest olaga hot och en del småbrott.

Rune säger att han har ett jäkla humör och att han har hotat att mörda folk. Nån gång slängde han en jätteblomkruka i backen. Det är när han varit drogad och arg som det blivit bråk.

– Jag har ju inte menat vad jag sagt. Men jag förstår ju nu

att man inte kan hota folk. Det är klart att folk blir rädda när jag säger att jag ska döda någon, säger han som är en rätt storvuxen person.

Rune ska strax fylla 60 och var med om mods- och hippietiderna. Han har missbrukat sedan sextonårsåldern.

– Men inga tunga grejor, inga sprutor. Det har mest varit hasch och lite amfetamin. Och jag tog studenten med toppbetyg. När han är drogpåverkad blir han uppkäftig och fräck säger han.

– Jag blir avundsjuk på andra och så blir jag hotfull mot dom som är ordentliga. Men nu vet jag själv att det går åt skogen och jag har slutat med missbruket. Jag har inget begär längre. Jag är helt drogfri.

Han har bara lovord för personalen på Ytterö. De uppmuntrar och stöttar, tycker Rune.

– Annars är det så lätt att bli frustrerad. Och så hjälper dom till när man har problem med det tekniska, säger han och menar kontakt med myndigheter och sådant.

– Sen är det fint här, jag har promenerat mycket.

Enligt Rune är det så gott som aldrig något bråk här.

Vad gjorde du när du blev arg här?

– Då sa jag till att nu går jag in på mitt rum och så var jag där i några timmar.

Rune har för sin del inte gått i samtalsterapi på Ytterö. Men han deltog i de som kallas miljöterapi – det vill säga att laga mat, handla med mera, tillsammans med andra patienter och med personalen. Att samarbeta och fungera ihop med andra i vardagen blir då både nödvändigt och naturligt.

Att exakt sätta fingret på varför livet vände till det bättre för Rune är kanske svårt. Ord som hopp, förtroende och uppmuntran är några nycklar. Han har också fått hjälp att verkligen inse hur skrämmande han ibland har verkat på andra. Att gå undan när han blir arg är en strategi han har lärt sig. En annan nyckel till framgången och en verklig lycka är att Rune inte längre är hänvisad till härbärgen. Han har haft

stödboende och sen i januari bor han i en försökslägenhet, en stor fin två med balkong.

– Om jag fortsätter att sköta mig så blir den min.

Rune har förtidspension och inga problem med att klara ekonomin, han till och med spar varje månad.

– Det är en stor trygghet att ha pengar, det säger han flera gånger under intervjun. Förr hade han alltid skulder.

Om dagarna mediterar han, tränar yoga och tyngdlyftning och promenerar. Att sköta sitt eget och handla och sådant är inga problem, tycker han.

– Det är lite trist att jag just inte har några kompisar. Men jag var tvungen att säga upp bekantskapen för att komma ifrån drogerna. Men min mamma är i livet och jag ringer henne rätt ofta.

Rune mår så bra nu att han snart hoppas slippa komma hit för att få medicin, det ska han klara själv hemma.

Han bor inte långt härifrån och kommer oftare än han behöver till Ytterö.

– Jag längtar faktiskt hit, jag känner ju ingen där jag bor. Och jag vet att jag är välkommen när jag vill. Nu ska jag be dem baka tårta så jag kan fira 60-årsdan här.

– Du är en solskenshistoria, Rune, så sa en av mina kontaktpersoner här nyligen, berättar han och ser stolt ut.

molinkari[at]gmail.com

Kari Molin

Läs mera:

[Rättspsykiatri – mellan straff och vård](#), artikel i SocialPolitik nr 3 2009

[Ytterö rättspsykiatri ska bort](#), artikel i SocialPolitik nr 3 2009

LRV-vården vid Ytterö, rapport av Magnus Wahlström, FoU-enheten Psykiatri Södra Stockholm 2008

Direktiv till Psykiatrilagsutredningen SOU 2008:09

[Artikel DN Debatt 2008-07-09](#) av justitieminister Beatrice Ask och socialminister Göran Hägglund.